

Motion till riksdagen 2009/10:N485

av **Jörgen Hellman m.fl. (s)**

Landsbygdsstrategi för Värmland och norra Älvsborg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en landsbygdsstrategi för Värmland och norra Älvsborg.

Arbetslösheten ökar

Sverige klyvs itu. Skillnaderna mellan stad och landsbygd ökar för varje dag. Det finns inget som ökar skillnaderna mellan regioner så mycket som tillgången till arbete. Arbetslösheten har ökat kraftigt i Värmland. Sedan 2008 har andelen arbetslösa ökat med 75,9 % och andelen arbetslösa med aktivitetsstöd har ökat med 80,6 %. Även i Västra Götaland har arbetslösheten ökat kraftigt. Sedan 2008 har andelen arbetslösa ökat med 99,8 % och andelen arbetslösa med aktivitetsstöd har ökat med 84,9 %. Jobbkrisen är ett faktum och det allra största hotet mot de glest befolkade delarna av Sverige är bristen på arbete.

Landsbygden halkar efter – trots den potential som finns

Landsbygden utgör en stor del av Sveriges yta, men villkoren på landsbygden varierar åtskilligt. De areella näringarna har haft en stor betydelse för Sveriges utveckling. Deras betydelse för framtiden ökar allteftersom de vidareutvecklas. Om Sverige klyvs itu och landsbygden utarmas förlorar hela landet.

Närproducerad mat och småskalig livsmedelsproduktion, utveckling av biobränsle, vidareutveckling av skogsråvara tillsammans med besöksnäring är exempel på verksamheter som ger nya möjligheter för människor att bo och

Fel! Okänt namn på

arbets på landsbygden. Till detta bidrar även olika former av tjänsteverksamhet som bedrivs med hjälp av IT-teknik. Även omsorgen om vår miljö och om vårt kulturarv har ökat landsbygdens betydelse under senare decennier.

Socialdemokraterna i norra Älvsborg och Värmland är övertygade om att det inte finns något motsatsförhållande mellan en god nationell ekonomisk tillväxt och en positiv utveckling i alla delar av landet. Under vår regeringstid mellan 1994 och 2006 pressades antalet kommuner med en negativ befolkningsutveckling successivt ned till de nivåer som gällde innan 1990-talskrisen. Den ökade regionala balansen har löpt parallellt med en i ett historiskt perspektiv exceptionell ekonomisk utveckling.

Den förra socialdemokratiska regeringen tillsatte 2004 Landsbygdskommittén, som skulle utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Utgångspunkten för arbetet var bland annat att landsbygden behöver, utöver de areella näringarna, en bredare bas för tillväxt och utveckling.

Utredningen var klar i december 2006 och den borgerliga regeringen lämnade i mars 2009 till riksdagen en skrivelse om landsbygdspolitiken. Socialdemokraterna i näringsutskottet skrev med anledning av skrivelsen bland annat följande:

En grundläggande insikt är att statens budget har en avgörande betydelse för den regionala ekonomiska utvecklingen. Statliga investeringar i utbildning och infrastruktur skapar de grundläggande förutsättningarna för regional tillväxt. Till detta kommer statliga åtaganden när det gäller grundläggande samhällsfunktioner, såsom ett fungerande rättssystem. En betydande del av statens resurser används även för att garantera medborgarna en likvärdig välfärdsnivå. I detta sammanhang finns det skäl att konstatera att det råder betydande skillnader mellan regionerna när det gäller ålderssammansättning, arbetslöshet och inkomster. En politik som syftar till att utjämna ekonomiska skillnader mellan människor kommer därmed att få mycket stor effekt på möjligheterna att bedriva en framgångsrik regional utvecklingspolitik. Omvänt kommer en politik som syftar till motsatsen, dvs. till ökade klyftor i samhället, få dramatiska negativa effekter på möjligheterna att hålla ihop Sverige och skapa förutsättningar för tillväxt i alla delar av landet.

Den moderatledda regeringen har konsekvent följt den senare linjen. Genom ett helt batteri av åtgärder med snedvridande fördelningspolitiska effekter har regeringen slagit in en kil mellan de mest utsatta och de privilegierade. Med jobbkrisen som hävstång används nu den kilen för att snabbt vidga klyftan mellan olika delar av landet. I stället för att krympa avstånden mellan Sveriges olika delar och skapa goda tillväxtförutsättningar för hela landet innebär regeringens politik ökad regional obalans och försämrade möjligheter att, oavsett var i landet man bor, driva företag eller jobba.

Investera i landsbygdens tjänstesektor

För att främja tillväxten på landsbygden krävs det konkreta åtgärder för att underlätta företagande. Intresset för entreprenörskap behöver stimuleras och förutsättningarna för småföretagare underlättas ekonomiskt och administra-

tivt. Det handlar både om tillgång till riskvilligt kapital och om trygghetssystem för småföretagare så att fler vågar pröva på att starta eget.

Regelsystemen för småföretagen måste fortsätta att förenklas. Det måste märkas i företagarnas vardag. Företagen måste också ha tillgång till statlig service i form av skattemyndighet, försäkringskassa, arbetsförmedling m.fl. på ett enkelt sätt. Avregleringen av apoteken kan bli svår för de glest befolkade delarna av Värmland och norra Älvsborg. Även tillgång till kommersiell service är en förutsättning för att man ska kunna starta ett företag.

Att fler chanser och möjligheter till högskoleutbildning skapas är av central betydelse för utvecklingen i hela landet. Vi socialdemokrater har under lång tid målmedvetet arbetat med att bygga ut högskolan och bryta den sociala snedrekryteringen till högre studier. Över 100 000 nya studieplatser skapades under en tioårsperiod och fyra högskolor har utvecklats till universitet.

De regionala högskolorna och universiteten lockar nya grupper till högre studier samtidigt som forskningen fungerar som en tillväxtmotor för regionen. Satsningen har visat sig vara en mycket effektiv politik som behöver fortsätta. Det behövs också fortsatt forskning om hur lokala resurser kan användas bättre och utvecklas för att skapa nya arbetstillfällen. Högskolan i Borås och Karlstads universitet har varit centrala i arbetet att modernisera näringslivet i norra Älvsborg och Värmland.

Väl fungerande infrastruktur är avgörande för såväl företag som de boende på landsbygden. Allt större arbetsmarknadsregioner förutsätter möjlighet att pendla över långa avstånd. Företag är beroende av effektiva varutransporter som också är miljövänliga.

För turistföretagare har också det mindre vägnätet stor betydelse för att kunna ta emot besökare alla tider på året. Vi vill ta fram strategi- och forskningsprogram för att skapa fler utvecklande jobb, investera i Sverige som turistland, i forskning och utbildning. Det handlar om kvalificerade yrkesutbildningar för guider, instruktörer och kockar, internationella kultur-, mötes- och idrotsevenemang. Turistnäringen är också beroende av fortsatt utbyggnad av bredbands- och mobiltelefonnätet till hela landet. Detta är också viktigt för de boende och för samhällets tjänster som exempelvis fungerande trygghetslarm.

Krisen i fordonsindustrin drabbar norra Älvsborg och Värmland

Sverige är ett av de länder i världen som är mest beroende av sin fordonsindustri. Det är unikt att ett land med nio miljoner invånare är hemvist åt två lastbilstillverkare och två personbilstillverkare. Fordonstillverkarna och deras underleverantörer sysselsätter omkring 140 000 personer i Sverige. Ingen del av Sverige är påverkad i lika stor utsträckning av krisen i fordonsindustrin som Västsverige. Västsvenska handelskammaren beräknar att varje anställd inom fordonsindustrin genererar ytterligare fem jobb i andra branscher. Fordonskrisen i Västsverige sprider sig till underleverantörerna, vilket får följd-

Fel! Okänt namn på

verkningar. Detta märks i Värmland och norra Älvsborg. Därför vill vi investera i fordonsforskning, bilsrottningspremie, utvidgad miljöbilspremie, investeringar i elhybridsprogram och en utbyggnad av biogasen. Personalen i fordonsindustrin behöver även den ett spetskompetenslyft och vidareutbildningsplatser på företagen.

Trygghet för alla

Generella och för hela landet lika inkomstbortfallsförsäkringar är utomordentligt viktiga för att upprätthålla den regionala köpkraften och skapa en jämn lokal efterfrågan på företagens varor och tjänster. Detta gäller i synnerhet i tider av hög arbetslöshet. Regeringens försäkringar av trygghetssystemen betalas idag av landets kommuner, vilket drabbar särskilt hårt gles- och landsbygdskommunerna och deras möjlighet att erbjuda likvärdig välfärd som andra delar av landet. Detta gäller även för Värmland och norra Älvsborg.

Snabba samhällsförändringar till följd av globalisering, EU-medlemskap och regionalisering har skapat nya strukturer inom det demokratiska systemet. Nya beslutsnivåer, sektorisering och specialisering försvårar möjligheterna att få en helhetsbild av viktiga samhällsfrågor. Därför är det angeläget att ta vara på människors engagemang för sin bygd och stödja samarbete mellan organisationer, kommuner, regioner och andra som arbetar för utveckling av landsbygden.

För många är landsbygden en attraktiv miljö att bo i. Landsbygden skulle kunna locka många fler med bättre förutsättningar för arbete, kommunikationer och service. Därför anser vi socialdemokrater att det behöver tas fram en strategi för en hållbar landsbygdsolitik i norra Älvsborg och Värmland.

Stockholm den 28 september 2009

Jörgen Hellman (s)

Ann-Kristine Johansson (s)

Christina Oskarsson (s)

Marina Pettersson (s)

Tommy Ternemar (s)

Berit Högman (s)

Lars Mejern Larsson (s)

Peter Jonsson (s)